

A Civilizáció 13+1 pontja

egy új kormányzati civil stratégia alapelemeire

Preambulum

Az egészséges, erős és sokszínű civil szektor minden demokratikus társadalom alapvető építőeleme. A civil szervezetek a közjó érdekében cselekszenek, és aktív állampolgárok önszerveződő közösségeiként hozzájárulnak a társadalmi nyilvánosságban folyó párbeszédhez és együttműködéshez. Ezeket a tevékenységeket a mindenkori kormánynak támogatnia kell valamennyiünk jóléte és az ország fejlődése érdekében is.

Az egészséges, erős és sokszínű civil szektor létének elengedhetetlen feltétele az egyesülési, gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos joga. Ennek biztosításához azonban a magyar kormánynak valóban a civil szektor működését támogató környezetet kell létrehoznia, azaz:

- el kell ismernie a civil szervezetek jogát az indokolatlan beavatkozástól mentes működéshez, valamint a források gyűjtéséhez és biztosításához,
- meg kell teremtenie a civilekkel való együttműködés és a párbeszéd lehetőségét,
- kötelezettséget kell vállaljon mindezen alapvető jogok megvédésére.

A Civilizáció koalíció tagszervezetei ezért azt várják a 2022-es országgyűlési választások után kormányzásra készülő politikai erőtől, hogy mihamarabb alkotson stratégiát a civil szektor fejlesztésére világos célkitűzésekkel, cselekvési tervvel és felelősökkel az alábbiak szerint:

Alapvetés

A civil stratégiának az alábbi alapelveken kell nyugodnia:

1) A kormány és az állam szervei a civil szektort mindenkor autonóm partnerként kezelik, elismerik annak közjó érdekében végzett tevékenységét, és támaszkodnak együtt- és közreműködésére az ország fejlődése érdekében.

2) A kormány és az állam szervei elismerik, hogy a civil szervezetek mindehhez az alábbi fő funkciók ellátásával járulnak hozzá:

a) szerződéses alapon részt vesznek a közszolgáltatások biztosításában, hozzájárulnak a közfeladatok ellátásához, hiányzó szükségleteket tárnak fel és kezelnek;

b) civil kontrollt gyakorolnak a közhatalom szervei felett, részt vesznek a közpolitikai irányvonalak kialakításában, képviselik és védik az állampolgárok számára fontos ügyeket;

c) szervezik az állampolgárok közösségi-közéleti tevékenységét.

3) A kormány és az állam szervei tiszteletben tartják a civil szektor függetlenségét.

Ahhoz, hogy a civil szervezetek a fenti funkciókat minél teljesebben betölthessék, a Civilizáció koalíció 13 pontban, 4 téma köré rendezve foglalta össze, mely lépéseket kell egy leendő kormánynak megtennie az ösztönző környezet létrehozása és fenntartása érdekében:

Szabad civil szféra program:

a jogszabályi környezet tisztázása és az önszerveződés ösztönzése

1) Nemzetközi jó gyakorlatok átvétele

A leendő kormány kötelezettséget vállal arra, hogy a civil szektor működését a vonatkozó nemzetközi jogi szerződéseknek és sztenderdeknek megfelelően szabályozza, hatályon kívül helyezi az ennek nem megfelelő, korlátozó jogszabályokat (pl. a közéletet befolyásoló szervezetekről szóló közelmúltban elfogadott törvényt, illetve a 2018-as Stop Soros törvénycsomagot) és tartózkodik hasonló megalkotásától.

2) Adminisztratív terhek csökkentése

A leendő kormány civil szakértőkkel együttműködve (közös munkacsoportban) felülvizsgálja a nonprofit törvényt (2011. évi CLXXV.) és a kapcsolódó jogszabályokat a fentiek szellemében, elsősorban az egyesülési szabadság széles körű érvényesülése érdekében és különösen az adminisztratív terhek csökkentésének céljával (pl. közhasznú jogállás megszerzésének feltételrendszere, éves beszámolók átalakítása a Civilizáció átláthatósági javaslatával összhangban, könnyítések kisebb szervezetek számára).

3) Adományoztató alapítványok létrehozása

A leendő kormány célzott jogszabállyal ösztönzi adományoztató, civileket támogató alapítványok létrehozását, így bevonva a magánvagyonokat a társadalmi problémák megoldásába, közügyeink előmozdításába.

Transzparens támogatás program:

az átlátható és érdemalapú finanszírozás biztosítása

4) Szektorsemlegesség biztosítása

A leendő kormány a közszolgáltatási (pl. szociális ellátási) szerződések odaítélése során maradéktalanul érvényesíti a nyílt verseny és szektorsemlegesség elvét, azaz biztosítja a civil szervezetek részvételének lehetőségét a pályáztatás során, és nem részesíti előnyben pl. az egyházi/üzleti szereplőket a civilekhez képest.

5) Elszámoltathatóság és a civil önrendelkezés biztosítása

A leendő kormány a civileknek nyújtott állami támogatások elosztásában maradéktalanul betartja az átláthatóság és az elszámoltathatóság követelményeit, és biztosítja a civil önrendelkezést a források elosztása során. E körben pl. visszaállítja a Nemzeti Együttműködési Alap (és a hasonló finanszírozási programok) döntéshozó testületeiben a választott civil képviselők többségi részvételét a megfelelő összeférhetetlenségi szempontok betartásával.

6) Az uniós támogatások civil monitoringja

A leendő kormány biztosítja az Európai Unió támogatások Monitoring Bizottságaiban az érdemi civil részvétel lehetőségét (pl. az adott szektort érdemben reprezentáló tagok behívásával, költségterítés biztosításával).

Társadalmi nyilvánosság program:

a társadalmi egyeztetés és párbeszéd újjáépítése

7) Érdemi részvétel biztosítása

A leendő kormány és szervei maradéktalanul betartják a jogalkotásban való részvételről szóló törvény (2011. évi CXXXI.) előírásait, és úgy módosítják azt, hogy a társadalmi egyeztetés elmaradása tényleges jogkövetkezményekkel járjon a felelősökre nézve.

8) Követhető egyeztetési folyamatok

A leendő kormány és szervei a fontosabb stratégiák, politikák, tervek megalkotása előtt nyilvánosan elérhető egyeztetési tervet készítenek, amelyben részletezik a civil részvétel módját és lehetőségeit, a folyamat ütemezését és mérföldköveit, beleértve a beérkező véleményekre adott visszajelzést is, figyelemmel a nyitottság, átláthatóság, folyamatosság, rendszeresség és inkluzivitás követelményeire. Ezt a tervet minden esetben végrehajtják, valamint az egyeztetés folyamatát, annak eredményeit is értékelik.

9) A közérdekű adatok nyilvánossága

A leendő kormány teljeskörűen felülvizsgálja a közérdekű adatok kiadásának illetve nyilvánosságra hozásának gyakorlatát, szükség szerint módosítva az információszabadságról szóló törvényt és az állami szervek eljárásrendjeit, szem előtt tartva, hogy nem a megtagadás, hanem az adatkiadás az alapértelmezett gyakorlat.

10) Nyílt kormányzás vállalása

A leendő kormány ismét kéri Magyarország csatlakozását az Open Government Partnership kezdeményezéshez, és felvétele után maradéktalanul végrehajtja annak elvárásait és a részvételből fakadó kötelezettségeket.

Szolidáris társadalom program:

az egyéni felelősségvállalás és a civil ügyek támogatásának ösztönzése

11) A magánadományozás ösztönzése

A leendő kormány megvizsgálja és átalakítja az egyéni adakozókedvet ösztönző eszközöket, beleértve a civil szervezeteknek adott adomány utáni jövedelemadó-kedvezmény újbóli bevezetését, illetve a személyi jövedelemadó 1% rendszerének lehetséges kiterjesztését.

12) A vállalati adományozás ösztönzése

A leendő kormány teljeskörűen felülvizsgálja és átalakítja a társasági adókedvezmények rendszerét, jelentősen megnövelve a civileknek nyújtott adomány után érvényesíthető kedvezmény mértékét.

13) Kiegyensúlyozott tájékoztatás

A leendő kormány médiapolitikájában biztosítja, hogy a civil szervezetek és munkájuk több figyelemben és kiegyensúlyozott tájékoztatásban részesüljenek a közmédia csatornái részéről.

+1) Aktív állampolgárság

A leendő kormány a rendelkezésére álló kommunikációs és egyéb eszközökkel támogatja a polgárok közvetlen közéleti részvételét is (pl. közösségi gyűlések, közösségi tervezési módszerek beépítése a döntéshozatali folyamatokba).

A fenti pontok részletes kidolgozásában a kormányzásra készülő politikai erő támaszkodik a témában rendelkezésre álló hazai és nemzetközi civil tapasztalatokra és akadémiai tudásra - ehhez ezúton ajánljuk fel a Civilizáció tagjainak közreműködését.

E-mail: civilizacio.kommunikacio@gmail.com

Honlap: <http://civilizacio.net/>

A Civilizáció koalíció azért jött létre, hogy minél több civil szervezet egymást segítve dolgozhasson egy élhető Magyarországot, ahol a természet megóvása, az elesettek védelme és közösségeink ápolása közös ügyünk.